

СОЛОВЕЙ

Надія Василівна
0669222201@ukr.net

УДК 656.7:338(045)

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ
ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА

ЧАЙКОВСЬКА

Тетяна Сергіївна
tania.chayka1997@gmail.comTHE ROLE OF ECONOMIC ANALYSIS OF
FIXED ASSETS IN THE ENTERPRISE'S
BUSINESSк.е.н., доцент, Національний
авіаційний університетстудент, Національний
авіаційний університет

Правильність побудови управління основними засобами та їх раціональне використання, є основою для підвищення ефективності діяльності підприємств та стабілізації економіки в цілому. Відповідність стану основних засобів вимогам, зумовленим технічним прогресом, розвитком діяльності, специфікою господарювання, дає можливість впроваджувати нові завдання та дає можливість виконувати їх на належному рівні, адже високий якісний стан основних засобів це один із основних факторів, що впливають на підвищення ефективності діяльності підприємств. Тому застосування більш детального економічного аналізу, вдосконалення методик його проведення, є раціональним та доцільним, адже інформація, отримана в його результаті, є основою для прийняття управлінських рішень. За допомогою аналізу можна оцінити результати діяльності підприємства, виявити резерви та їх усунути, побудувати правильну стратегію господарювання, що в цілому призводить до зростання економічних показників.

* * *

Правильность управления основными средствами и их рациональное использование, является основой для повышения эффективности деятельности предприятий и стабилизации экономики в целом. Соответствие состояния основных средств, требованиям, обусловленным техническим прогрессом, развитием деятельности, спецификой хозяйствования, дает возможность внедрять новые задачи и выполнять их на должном уровне, ведь высокое качественное состояние основных средств это один из основных факторов, влияющих на повышение эффективности деятельности предприятий. Поэтому применение более детального экономического анализа, совершенствование методик его проведения, является рациональным и целесообразным, ведь информация получена в его результате есть основой для принятия управленческих решений. С помощью анализа можно оценить результаты деятельности предприятия, выявить резервы и их устранить, построить правильную стратегию хозяйствования, что в целом приводит к росту экономических показателей.

* * *

Introduction. In the process of activity, there is a need for an economic analysis of the company's fixed assets, which is one of the main areas of analysis in general. The priority tasks are to assess the company's assets with the assets of fixed assets, the effectiveness of their use, the identification of reserves and directions for their elimination.

Productive activity of individual enterprises leads to the construction of an efficient economy at higher levels, this performance is largely dependent on the state of fixed assets on each unit of activity and determines the opportunities of each sector of the economy, and the pace of their development.

Purpose. The purpose of this work is to highlight the role of economic analysis of fixed assets in the process of economic activity of enterprises and the adoption of managerial decisions. Consider methods and algorithms for conducting an economic analysis of fixed assets.

Results. At the core of the economic activity of any enterprise is its fixed assets. The rationality of their use and their management effectiveness have an impact on production in general. Since fixed assets play a significant role for the enterprise, there is an urgent need for their analysis. Analytical information obtained as a result of it is usually internal, since it is intended for internal users, mainly managers of enterprises, who make decisions about any actions with fixed assets. The adjusted algorithm of economic analysis of fixed assets, allows more accurately and qualitatively to assess the state and provide reliable conclusions that will ensure the effectiveness of further actions and decisions.

Conclusion. With the help of economic analysis it is possible to obtain analytical information, which will be obtained as a result of research of the enterprise activity, assessment of its state. Based on these data, management decisions are made. Therefore, a correctly constructed algorithm for conducting economic analysis enables us to obtain reliable, accurate information and, as a result, will serve as a basis for increasing performance. Consequently, it can be concluded that economic analysis plays an important role in the enterprise's activity, in particular the analysis of fixed assets, since the latter are one of the most important components of the enterprise's resources and play a significant role in its production efficiency and efficiency in general.

Ключові слова: аналіз, основні засоби, технічний стан, основні показники, ефективність, методика, факторний аналіз

Ключевые слова: анализ, основные средства, техническое состояние, основные показатели, эффективность, методика, факторный анализ

Keywords: analysis, fixed assets, technical condition, key indicators, efficiency, methodology, factor analysis

ВСТУП

Однією із найбільш важливих складових частин ресурсів підприємства, що відіграють вагомую роль в його продуктивності є основні засоби. Їх відповідність якісним та технічним характеристикам має позитивний вплив на господарську діяльність та підвищує конкуренто-

спроможність підприємства на ринку в цілому. Основні засоби є чи не найголовнішим ресурсом виробничого потенціалу, що обумовлює їх важливість.

У процесі діяльності виникає необхідність у проведенні економічного аналізу основних засобів підприємства, що є одним із головних напрямків аналізу

загалом. Пріоритетними завдання є оцінка забезпеченості підприємства об'єктами основних засобів, ефективність їх використання, виявлення резервів та напрямів їх усунення [1].

Продуктивна діяльність окремих підприємств призводить до побудови ефективної економіки на вищих рівнях, – ця продуктивність значною мірою залежить від стану основних засобів на кожній одиниці діяльності і визначає можливості кожної галузі економіки, та темпи їх розвитку.

На сучасному етапі є дуже актуальним питання проведення економічного аналізу та дослідження виявлених у процесі проблем задля прийняття відповідних управлінських рішень стосовно їх усунення. У вирішенні даного питання визначна роль належить комплексному аналізу відтворення основних засобів.

Враховуючи актуальність даної теми, це питання було розглянуто багатьма зарубіжними та вітчизняними науковцями, що зробили вагомий внесок у його дослідженні. Серед яких Ф.Ф. Бутинець, А.В. Щербина, Т.Г. Маренич, Т.А. Бурова та інші.

Не дивлячись на достатньо велику кількість проведених досліджень, питання ефективного управління основними засобами є відкритим та актуальним. Існують моменти, які потребують більш детального аналізу та виявлення шляхів вдосконалення та нових пропозицій стосовно їх вирішення. До них слід віднести питання оптимізації структури основних засобів у відповідності до специфіки діяльності, питання своєчасного оновлення основних засобів та приведення їх технічного та якісного станів до певних норм та вимог, що сприятимуть покращенню загальних економічних показників.

МЕТА РОБОТИ полягає у висвітленні ролі економічного аналізу основних засобів у процесі здійснення господарської діяльності підприємств та прийнятті управлінських рішень. Розглянути методи та алгоритм проведення економічного аналізу основних засобів.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною основою для проведення дослідження виступили загальнонаукові методи економічного аналізу, факторний аналіз, систематизація, групування та узагальнення отриманої інформації.

РЕЗУЛЬТАТИ

Економічний аналіз, відповідно до об'єктів які досліджуються, має фінансову та нефінансову сторони внаслідок чого розподіляється на окремі елементи. Для того щоб вихідна аналітична інформація була доцільною та достовірною, інформаційна база на основі якої проводиться аналіз, повинна бути об'єктивною, точною та повною. Як наслідок, у випадку невідповідності звітної інформації визначеним критеріям, економічний аналіз буде проведено не на належному рівні і його результати не принесуть жодної користі. А отримана інформація, натомість, може зашкодити і призвести до помилково прийнятих управлінських рішень.

Інформація, яка буде використовуватися у процесі аналізу, повинна бути обов'язково перевіреною, також повинна бути забезпечена можливість порівнянності даних. Бухгалтерська інформація та звітність покладаються в основу дослідження та є інформаційною базою

для економічного аналізу, так як несе в собі відображення всіх господарських операцій підприємства та його фінансових результатів [2].

В основі проведення господарської діяльності будь-якого підприємства є його основні засоби. Рациональність їх використання та ефективність управління ними мають вплив на виробництво в загальному. Оскільки основні засоби відіграють вагомий роль для підприємства, виникає гостра потреба в проведенні їх аналізу. Аналітична інформація, отримана в його результаті, несе зазвичай внутрішній характер, адже призначена для внутрішніх користувачів, – в основному це керівники підприємств, які приймають рішення стосовно будь-яких дій з основними засобами. Це може бути як їх оновлення, модернізація, зміна напрямку застосування, з метою підвищення ефективності тощо.

Визначити основні завдання економічного аналізу можна, враховуючи мету його проведення, об'єкт та предмет дослідження та його сутність в цілому. У випадку з основними засобами, можна виділити наступний перелік завдань:

1. Необхідно проаналізувати рівень забезпеченості основними засобами підприємства загалом і, розглядаючи його підрозділи, окремо. Виявити відповідність основних засобів технічним характеристикам.

2. Розглянути структуру основних засобів, динаміку їх оновлення та руху.

3. Оцінити продуктивність та ефективність їх використання.

4. Виявити резерви, які негативно впливають на господарський процес.

5. Розглянути вплив основних засобів на фінансові та економічні показники діяльності підприємства.

Період діяльності підприємства можна умовно поділити на деякі етапи і відповідно потреба у проведенні аналізу основних засобів залежить від тих чи інших факторів, якими супроводжуються ці етапи [3].

У період створення, становлення та розвитку, підприємство потребує досить детального та комплексного аналізу основних засобів, адже керівнику потрібно розуміти загальну потребу, кількість, технічні характеристики об'єктів основних засобів, якими йому необхідно забезпечити підприємство, задля досягнення найкращих результатів. Виявивши певні недоліки та невідповідності, керівник на даному етапі може внести корективи у програму виробництва, змінити напрямок діяльності, якщо це буде необхідним для підвищення ефективності, або ж переобладнати підприємство. Коли підприємство вже знаходиться на етапі зростання та на етапі зрілості, потреба у проведенні аналізу значно зменшується, адже процес вже налагоджений, стратегія та її механізми працюють. У такому разі загострюється увага лише на економічному аналізі руху та ефективності використання основних засобів. Коли підприємство поступово переходить до стадії старіння, виникає потреба проаналізувати технічний стан об'єктів основних засобів, їх структуру, адже вони вже не забезпечують тієї конкурентоспроможності та якості продукції, яка була раніше. Виникає необхідність модернізації та оновлення потужностей, забезпечити це можливо лише після розгляду аналітичної інформації, що є джерелом для прийняття управлінських рішень.

Проведення аналізу основних засобів можна поді-

лити на такі основні етапи:

1. Аналіз складу, структури основних засобів та їх динаміки, як в загальному, так і за класифікаційними ознаками.

2. Аналіз технічного стану основних засобів.

3. Аналіз раціональності та ефективності використання основних засобів.

Аналіз складу, структури основних засобів та їх динаміки дає можливість оцінити виробничу потужність підприємства, його продуктивність та виробничий потенціал. Для того щоб отримати інформацію з приводу якісного стану основних засобів, необхідно розглянути їх структуру за віковою характеристикою, відповідністю технічним вимогам, стандартам, здатністю забезпечувати підприємство необхідними результатами, оцінити ступінь їх зносу. Враховуючи темпи розвитку галузей економіки, спеціалізацію підприємств, необхідним є підвищення темпів оновлення основних засобів. Тому під час аналізу їх якісного стану застосовують також і показники оновлення (коефіцієнт оновлення) [4].

У процесі аналізу ефективності використання основних засобів, використовуються такі узагальнюючі показники як фондовіддача та фондомісткість.

В економічному аналізі використовують також показники рентабельності та оборотності основних засобів. За допомогою першого показника ми можемо побачити кількість чистого прибутку, яка отримується від кожної гривні основних засобів на підприємстві. Розрахувавши показник оборотності ми можемо відстежити той час, за який основні засоби повністю переносять свою вартість на виготовлену продукцію.

Для аналізу основних засобів підприємства використовують також один із найефективніших напрямків – факторний аналіз. Він дає можливість не тільки відстежити вплив кожного із факторів на зміни у досліджуваному показнику, а й виявити резерви діяльності. Найактуальнішими методами для проведення факторного аналізу основних засобів є метод абсолютних різниць та ланцюгових підстановок. Під час узагальнення отриманих результатів найчастіше використовують методи узагальнення та групування, систематизацію даних.

Методики, які застосовуються у процесі аналізу основних засобів, є актуальними, але в той же час постійно потребують вдосконалення, адже підприємства крок за кроком переходять до нових технологій, запроваджують нові сфери діяльності, що потребує зрушень та модернізації і в аналітичній сфері [5].

ВИСНОВКИ

Продуктивна діяльність окремих підприємств призводить до побудови ефективної економіки на вищих рівнях, – ця продуктивність значною мірою залежить від стану основних засобів на кожній одиниці діяль-

ності і визначає можливості кожної галузі економіки, та темпи їх розвитку.

В основі проведення господарської діяльності будь-якого підприємства є його основні засоби. Раціональність їх використання та ефективність управління ними мають вплив на виробництво в загальному. Оскільки основні засоби відіграють вагомий роль для підприємства, виникає гостра потреба в проведенні їх аналізу.

За допомогою економічного аналізу можна отримати аналітичну інформацію, яка буде одержана внаслідок дослідження діяльності підприємства, оцінки його стану. На основі цих даних приймаються управлінські рішення. Тому правильно побудований алгоритм проведення економічного аналізу дає можливість отримати достовірну, точну інформацію і як наслідок вона буде базисом для підвищення показників діяльності.

Отже, можна зробити висновок, що економічний аналіз відіграє важливу роль у діяльності підприємства, зокрема аналіз основних засобів, оскільки останні є однією із найбільш важливих складових ресурсу підприємства та відіграють вагомий роль в його виробничій продуктивності та ефективності в цілому.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 27.04.2000 р. № 92. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

2. Півторак А. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. URL: <http://www.srw.kspu.edu/?p=630>

3. Кандиба К.О. Аналіз ефективності використання основних засобів. Управління розвитком. 2014. № 3(166). С. 12-14.

4. Тарасюк Ю.В. Особливості аналізу використання основних засобів. URL: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/studconf/421.pdf>.

5. Швець Н.В. Проблемні питання аналізу основних засобів підприємства. URL: http://www.businessinform.net/pdf/2012/8_0/159_162.pdf.

References

1. Regulation (standard) of accounting 7 "Fixed Assets" dated 27.04.2000, № 92. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (in Ukrainian)

2. Pivtorak A. Directions for increasing the efficiency of using the company's fixed assets. URL: <http://www.srw.kspu.edu/?p=630> (in Ukrainian)

3. Kandyba K.O. Analysis of the efficiency of the use of fixed assets. Development Management. 2014. № 3 (166). pp. 12-14. (in Ukrainian)

4. Tarasiuk Yu.V. Features of the analysis of the use of fixed assets. URL: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/studconf/421.pdf> (in Ukrainian)

5. Shvets N.V. Problematic Issues in Analysis of Enterprise Essential Resources. URL: http://www.businessinform.net/pdf/2012/8_0/159_162.pdf. (in Ukrainian)